

NOTAT

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Naturbeskyttelse
Ref. TNS
Den 17. juni 2016

Notat om resultater af DCE's opsamling på Naturstyrelsens landsdækkende opdatering af registreringer af § 3-beskyttede naturområder.

DCE har foretaget en opsamling af Naturstyrelsens landsdækkende opdatering af den vejledende registrering af de § 3-beskyttede naturområder. Projektet blev gennemført ved luftfototolkning og feltbesigtigelser i perioden 2011-2013 efter en aftale i 2010 mellem det daværende Miljøministerium og KL. I 2014 har der været dialog med kommunerne, kvalitetssikring og opdatering af data i Miljøportalen. I 2015 har DCE samlet op på registreringsarbejdets omfattende datasæt. Det tidligere Miljøudvalg er blevet lovet en orientering om § 3-projektets fremdrift og resultater, når der forelå væsentligt nyt.

Projektets resultater

Der foreligger nu en opdateret, landsdækkende, mere præcis og ensartet registrering af Danmarks beskyttede natur efter naturbeskyttelseslovens § 3 i Miljøportalen. Registreringen giver et bedre grundlag for lodsejere og kommuner til at sikre beskyttelsen af naturområderne. Af aftalen med KL fra 2010 fremgår ligeledes, at kommunerne forpligtiger sig til at opdatere kortgrundlaget indenfor en 10-årig cyklus. Den 10-årige gennemgang regnes fra 1. januar 2011. Miljø- og Fødevareministeriet er ansvarlige for at sammenstille oplysningerne fra kommunerne. Der arbejdes på en digital løsning til dette arbejde med KL. Endvidere skal vedligeholdelsen af registreringer vurderes af ministeriet og KL i 2018 ifølge aftalen. Den opdaterede registrering er sammen med den styrkede informationsindsats, herunder oplysninger om ændringer i registreringer af § 3-natur på lodsejers ejendom fx i form af en § 3-app, der er aftalt som følge af Aftale om Naturpakke den 20. maj 2016, et led i at sikre en øget retssikkerhed på området.

På baggrund af den landsdækkende opdatering af den vejledende registrering af de § 3-beskyttede naturområder har DCE foretaget en opsamling af resultaterne. Der er følgende hovedresultater:

- § 3-opdateringen omfatter en gennemgang af 324.000 ha beskyttet § 3-natur fordelt på 82 kommuner. Det svarer til 81 % af Danmarks § 3-areal. De øvrige kommuner har selv opdateret § 3-registreringen.
- Opdateringen har vist, at der i perioden fra 1995-2014 er sket en forøgelse af den registrerede natur på 4,7 %. Forøgelsen skyldes primært overset natur, som hele tiden har været der, men som blot ikke tidligere har været registreret af kommunen eller af amtet. Forøgelsen er således ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der reelt er kommet mere natur, men et udtryk for at der er sket en mere fuldstændig registrering end tidligere.
- Sammenlignet med registreringsarealet i 1995 er der med opgørelsen i 2014 forsvundet 2,4 % af § 3-naturarealet som følge af opdyrkning, tilplantning og etablering af infrastruktur og tilgroning. Det betyder, at § 3-naturarealet er faldet i perioden. Det er kommunernes ansvar at følge op på, om det er sket i overensstemmelse med § 3-beskyttelsen. Det forventes, at for en del af de afvigelser, som registreringsarbejdet har konstateret, vil naturarealerne blive udlagt til natur igen, når kommunerne har afsluttet sagsbehandling.
- Registreringsprojektet har fundet at der siden 1995 er opstået reel ny natur svarende til en forøgelse på 1,8 %.

DCE har opgjort, at udviklingen i naturarealet i perioden har medført, at der er gået mere § 3-natur tabt, end der er kommet til, hvis man sammenholder de nyopståede naturarealer med de arealer, som er forsvundet. Udviklingen svarer til et samlet tab af naturareal på 0,6 %, (forskellen mellem det forsvundne areal på 2,4 % og det nytillkomne på 1,8 %) svarende til ca. 2.500 ha af det samlede vejledende registrerede § 3-beskyttede areal. Den konstaterede tilbagegang på 0,6 % forventes i sidste ende at blive reduceret, når kommunerne har kvalitetssikret, at de afvigelser der er registreret i dette arbejde, er sket i overensstemmelse med § 3-beskyttelsen.

I den netop indgåede Aftale om Naturpakke med blå blok er der taget initiativ til at iværksætte en række indsatser, der skal gavne naturen. Også naturen i det åbne land. Her skal der ske indsatser for bl.a. efteruddannelse og undervisning af landmænd i naturpleje samt en styrket informationsindsats om § 3-beskyttet natur rettet mod lodsejere. Blandt andet skal der udvikles en applikation, der fortæller lodsejere om ændringer i § 3-beskyttelsen, hvor dette registreringsarbejde er et vigtigt udgangspunkt.

Samlet udgør de § 3-beskyttede naturtyper ca. 10 % af Danmarks areal, heraf er ca. 40 % beliggende inden for Natura 2000-områder. Omkring 14 % af de § 3-beskyttede naturområder er beliggende på arealer, som forvaltes af Naturstyrelsen og lidt mere end 3 % forvaltes af Forsvarsministeriet.

Baggrund for projektet

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter heder, moser, ferske enge, strandenge og overdrev, søer og udpegede vandløb. Hensigten er at beskytte væsentlige levesteder for de vilde plante- og dyrearter og give muligheder for at opleve natur og varierede landskaber overalt i Danmark. De beskyttede områder findes primært på landet men også i og omkring byerne. De beskyttede naturområder er vejledende registreret i Danmarks Miljøportal.

I februar 2010 blev et serviceeftersyn af den § 3-beskyttede natur igangsat. Serviceeftersynet omfattede bl.a. en analyse af registreringerne af § 3-naturområderne i Danmarks Miljøportal. DMU (nuværende DCE) udførte en stikprøveanalyse hvor undersøgelsen påviste en afvigelse på 15–21 % mellem det reelle § 3-areal og den vejledende registrering på Danmarks Miljøportal, og der blev derfor iværksat en landsdækkende opdatering af § 3-registreringen.

Fra 2011 til 2013 har Naturstyrelsen systematisk gennemgået Danmark på luftfotos og sammenholdt den eksisterende § 3-registrering i Danmarks Miljøportal med nyeste luftfotos for at vurdere, om der er kommet nye eller oversete naturområder. I alt er mere end 310.000 naturområder blevet gennemgået på luftfotos. Der hvor der var afvigelser mellem luftfotos og registreringerne i Miljøportalen, er der foretaget feltregistreringer. Data har været i høring hos kommunerne, som har bidraget med lokal viden, fx om dispensationer, genopdykningsret, driftshistorik og andre forhold med betydning for arealerne. I november 2014 blev de opdaterede kort lagt på Danmarks Miljøportal, hvor der er adgang til dem via internettet. Naturstyrelsens registreringer er videregivet til kommunerne, som er myndighed for § 3-beskyttelsen.

I projektet har der været tæt samarbejde med KL, kommunerne, Landbrug & Fødevarer, Dansk Skovforening og Danmarks Naturfredningsforening. Samarbejdet har bl.a. omhandlet orientering af lodsejere, udarbejdelse af faktaark og artikler, ligesom feltbesøg har været annonceret i de lokale aviser.